

VERSLAG d.d. 10 februari 2021 van de digitale vergadering van de commissie Bestuur, Economie en Middelen van de provincie Utrecht

Voorzitter: mw.ir. M. de Widt;

Namens het college van GS: drs. R.C.L. Strijk;

Woordvoerders: J.J. Bart (GroenLinks), A.C. Boelhouwer (GroenLinks), ing. D.G. Boswijk (CDA), ing. L.C. van den Dikkenberg (SGP), M.J. de Droog MSc. RA (D66), M.E.J. Eggermont (SP), N. de Haan-Mourik (ChristenUnie), W.M.M. Hoek (50PLUS), M. Jager (PvdD), dr. A.R.S. Karatas (GroenLinks), drs. A.L.H. Kocken (VVD), drs. J.H. van Oort (ChristenUnie), Y.V. Potjer (JA21), H.J. Rikkoert Msc. (ChristenUnie), A.G. van Schie (VVD), M. Talhaoui (PvdA) en W. Ubaghs (PVV);

Van ambtelijke zijde aanwezig:

Drs. J. Dorst (griffier), R. Heidstra en R. Schotsman (Notuleerservice Nederland).

---

1 OPENING EN MEDEDELINGEN

1.1 Opening

De voorzitter, mevrouw De Widt, opent de vergadering om 15.30 uur en heet de aanwezigen welkom. Er wordt een extra vergadering gehouden over de Economische Visie en de Circulaire Samenleving. Voor het Statenvoorstel Economische Visie is 90 minuten gereserveerd en er is een uur gereserveerd voor de Statenbrief Circulaire Samenleving. Dit is het vervolg op een eerdere bespreking van dit punt en er zal worden gestart met de eerste termijn van de gedeputeerde.

De Statenleden worden verzocht om, zoals gebruikelijk, in de chat aan te geven dat ze vragen hebben of willen interrumperen.

1.2 Vaststellen agenda

De voorzitter stelt vast dat er geen vragen zijn over de agenda. De voorzitter zal bij de agendapunten op alfabet langs de sprekers van de fracties gaan. Ze heeft gelooft er en zal gestart worden bij 50PLUS.

2 TER BESPREKING

2.1 [SV Economische Visie 2020-2027 'Focus op een vitale en duurzame economie'](#)

De voorzitter licht toe dat dit de tweede keer is dat er over dit onderwerp wordt beraadslaagd. Vorig jaar mei is aan de hand van een ander Statenvoorstel over dit punt gesproken en na een participatieronde is het voorstel aangepast.

Het voorstel wordt behandeld in twee termijnen.

De voorzitter geeft het woord aan Gedeputeerde Strijk voor een korte introductie.

Gedeputeerde Strijk wenst op hoofdlijnen de grootste verschillen ten opzichte van het voorstel waar op 20 mei 2020 over is gesproken aan te geven en toe te lichten wat de hoofdstructuur van de Economische Visie is.

De provincie wil economische ontwikkeling stimuleren daar waar het raakt aan het bereiken van maatschappelijke doelen en de brede welvaart. De provincie wil de economische structuur versterken en zorgen dat de economie van de provincie zo weerbaar blijft als nu en meer wendbaar wordt. Dit wordt langs vier hoofdlijnen gedaan. Over de Human Capital Agenda is zojuist tijdens een

informatiesessie gesproken. Dit betreft de toekomst van de beroepsbevolking. In beleidsdoel 1 zit ook de toekomstvastheid van het bedrijfsleven. Het tweede punt is gezamenlijk met het bedrijfsleven in Utrecht focus aanbrengen in wat er gewenst is, waar Utrecht economisch goed in is en waar de ambities liggen. Het derde is het stimuleren van innovatie, dit gebeurt grotendeels via de ROM. Het vierde punt betreft het zorgvuldig omgaan met de schaarse ruimte. Dit vertaalt zich bijvoorbeeld in het stuk over wat er gebeurt in de detailhandel, waar een trend naar meer online winkelen te zien is, en het gesprek over het intensiveren van bedrijventerreinen.

Over deze vier assen is de visie vormgegeven. In woorden samengevat zegt het eerste beleidsdoel iets over wendbaar, het tweede over samen en focus, het derde over innovatief en het vierde over zuinig zijn op de schaarse ruimte. Platgeslagen is de Economische Visie gericht op hoe je komt tot een wendbare economie, hoe je dat samen met anderen, gericht doet, hoe je er voor zorgt dat je innovatief bent en hoe je ervoor zorgt dat de schaarse ruimte goed wordt gebruikt.

De Economische Visie past binnen de REA, sluit aan op de meerjarendoelen uit de begroting en sluit ook aan op de Omgevingsvisie. GS denkt dat de Economische Visie coronaproof is, juist omdat de visie enorm inzet op de wendbaarheid en aanpasbaarheid. De gedeputeerde meent dat de visie daarom ook de lange termijntransities zoals naar de circulaire economie, of digitalisering aan kan, evenals een pandemie.

Er is aantal wijzigingen doorgevoerd ten opzichte van de vorige versie. Zo is er naar aanleiding van de inspraakreacties en de inbreng van de Staten op pagina 15 meer tekst gewijd aan het belang dat het college ziet van bovenregionale samenwerking. Er worden voorbeelden genoemd van hoe er met de provincies Noord-Holland en Flevoland samengewerkt wordt op het gebied van digitalisering en de smart hubs op dat punt. Een ander voorbeeld is de samenwerking met de provincies Noord-Brabant en Limburg en met Vlaanderen op degeneratieve geneeskunde.

Ook is geprobeerd nadrukkelijker aan te geven hoe belangrijk de maakindustrie en de landbouw zijn. Op pagina 18 is daar extra tekst over opgenomen.

Het belang van ondersteuning van het mkb is op pagina 39 opnieuw vormgegeven.

Omdat het later in de tijd is, zijn er actualisatieslagen gemaakt. Zo is er meer bekend over hoe de EBU en de ROM gaan samenwerken. Op pagina 21 is een blok tekst hierover vervangen.

Er is, ook naar aanleiding van de insprekreacties, meer tekst opgenomen over hoe de provincie het bedrijfsleven wil ondersteunen als het zaken wil doen in het buitenland. De ROM doet dit als uitvoeringsorganisatie, maar er is op pagina 19 meer focus aangebracht op -het belang van- de samenwerking met München en Nordrhein-Westfalen.

Er is een actualisatieslag gemaakt op circulaire economie. Op pagina 56 zijn hier nieuwe teksten over opgenomen.

De zorg of er voldoende ruimte is voor ondernemerschap in de toekomst, die uit de inspraak en de eerdere bespreking naar voren is gekomen, is veelal gericht op bedrijventerreinen. Het college heeft nogmaals beschreven dat het denkt dat er voldoende ruimte is, dat dit goed gemonitord moet worden en dat met name de regionale programmeringsgesprekken die nu gevoerd worden daar cruciaal in zijn. Op pagina 59 is meer tekst opgenomen over het belang dat er, ook in de toekomst, voldoende ruimte is voor ondernemerschap, al dient er zorgvuldig met de beperkte ruimte worden omgegaan.

De voorzitter gaat over naar de eerste termijn voor de commissieleden. Als de sprekers zich aan de voorgestelde spreektijd van twee minuten houden, zou er met de tijd uitgekomen moeten worden.

Mevrouw Hoek geeft aan op dit moment geen opmerkingen of vragen te hebben.

De heer Kocken start met het geven van een compliment voor de versie die nu voorligt. Tijdens de vorige bespreking is er nadrukkelijk gevraagd om toch nog even met ondernemers en gemeenten te praten. Dit is nu gedaan en het goed om te zien hoe GS de uitkomsten van deze gesprekken heeft verwerkt in het document.

Met betrekking tot de wendbaarheid en aanpasbaarheid merkt spreker op dat er een economische crisis aankomt waarbij ongewis is wat er precies gaat gebeuren. GS en PS moeten samen goed kijken of er de juiste dingen gedaan worden om weer uit die crisis te komen. Met betrekking tot de doelstellingen kan er een stip aan de horizon worden gezet maar spreker vraagt zich af of dan wel gezien wordt wat er nu gebeurt. Gevraagd wordt hoe in de gaten wordt gehouden of de provincie op de korte termijn ook de goede dingen doet om banen te behouden of nieuwe banen in de regio binnen te krijgen. Dit kan ogenschijnlijk op gespannen voet staan met de banen die er voor de toekomst worden gezien, maar het kan nu wel helpen om gezinnen door de crisis heen te helpen. Gevraagd wordt hoe dit gemeten wordt en hoe het college hier zicht op heeft.

Spreker is blij met de verbeteringen die zijn aangebracht ten aanzien van het beleid over bedrijventerreinen. De bewoordingen op papier zijn echter terughoudend en selectief en komen niet gastvrij over naar de mensen die de banen aan het creëren zijn of in stand houden. De gedeputeerde wordt gevraagd deze tekst wat positiever te formuleren, met meer openheid zodat ondernemers zich meer welkom voelen.

In de consultatieronde hebben diverse bedrijvenplatforms hun hand uitgestoken richting de overheden om samen te gaan werken. In de reactie van GS ziet spreker een verwijzing naar een overleg met gemeenten. De ondernemers komen daar niet in terug. Spreker betreurt dat. Er is een hand uitgestoken door een groep waar de samenwerking juist mee zou gezocht moeten worden. De gedeputeerde wordt gevraagd welke plek hij de ondernemers kan aanbieden en hoe de samenwerking aangegaan wordt.

De Staten hebben bij de begroting 2021 een amendement aangenomen om bij het accountmanagement de regio Utrecht West toe te voegen. Dit is in de Economische Visie niet terug te vinden. Spreker betreurt dat. De Economische Visie is een meerjarenbeleidskader en gevraagd wordt of nu iedere keer bij de begroting Utrecht West weer opgenomen moet worden.

De gedeputeerde heeft gesproken over de samenwerking over de grenzen heen. Wat de VVD betreft mag dit nadrukkelijk ook over landsgrenzen heen gaan waarbij bedoeld wordt op Nordrhein Westfalen en Vlaanderen. Het gaat daarbij niet alleen om concrete projecten maar ook over het kijken hoe ervoor gezorgd wordt dat het gehele gebied steviger neergezet wordt, zonder onnodige onderlinge competitie. Begin 2020 is hier een motie over aangenomen, Utrecht is geen eiland, waarin gevraagd is om initiatieven te nemen tot samenwerking. Dit zou er toe moeten leiden dat niet per se alles in de provincie gehuisvest hoeft te worden, wat GS zou moeten aanspreken. Het kan ook versterkend werken als bedrijvigheid in de directe nabijheid zit maar dit moet wel geregeld worden en partijen moeten elkaar daarin wat gunnen.

De heer Boswijk geeft aan dat de Economische Visie, mede op verzoek van de Staten, nu voor ligt. Vorig jaar is de Economische Visie vertraagd of uitgesteld omdat de ondernemersverenigingen niet goed waren betrokken. Er is nuttig gebruik gemaakt van de tijd. Spreker heeft samen met de heer Kocken in de zomer een bijeenkomst georganiseerd met ondernemers en ondernemersverenigingen waar ook de gedeputeerde bij aanwezig was. Dit heeft geresulteerd in een aantal aanpassingen, zoals de toevoeging op pagina 63 over de bedrijventerreinen. Dit betekent dat er niet helemaal geen ruimte meer is voor uitbreiding van bestaande bedrijventerreinen, en is bijvoorbeeld gericht op de vitaliteit van het lokale bedrijfsleven en om schuifruimte te creëren. Spreker is blij dat dit is toegevoegd maar herkent ook wel dat de formulering wellicht nog wat negatief is. Ruimte voor bedrijven is van belang voor het behouden van werkgelegenheid. Spreker begrijpt dat de ruimte

beperkt is voor nieuwe bedrijven die zich in Utrecht willen vestigen maar die ruimte is ook van belang voor bestaande bedrijven en het behoud van bestaande banen. Hier is tijdens de bijeenkomst uitvoerig over gesproken, de gedeputeerde heeft een vlammend betoog gehouden en er was consensus over dit punt. De formulering in de Economische Visie is echter wat negatief en heeft de brief van de PBUW van drie weken geleden uitgelokt. Spreker is net als de VVD benieuwd naar de reactie van de gedeputeerde hierop. De fractie is verder tevreden met de aanpassingen die zijn gedaan. Spreker benadrukt dat ruimte voor bedrijventerreinen in de provincie Utrecht voor zijn fractie essentieel is.

De heer Van Oort geeft aan zich in grote lijnen te kunnen vinden in het stuk. In het voorjaar is al gesproken over de constellatie ten opzichte van de REA dus dat hoeft niet opnieuw besproken te worden. Een punt dat nog wel blijft staan is de inbedding in het idee van de brede welvaart. Dit wordt wel genoemd in de Economische Visie en de gedeputeerde heeft er zojuist ook over gesproken maar toch beklijft de vraag hoe er wordt afgebakend dat als er over economisch beleid wordt gesproken, er aan de brede welvaart gewerkt blijft worden. Dit zou altijd een thema moeten zijn. De fractie mist dit in de besluitvorming. Spreker geeft de gedeputeerde een compliment voor het mooie stuk dat nu voor ligt.

De heer De Droog kan zich vinden in de woorden van voorgaande sprekers. Er is ten opzichte van vorig jaar een grote slag gemaakt. De fractie herkent dat de visie aansluit op wat de fractie al jaren van mening is. Het is mooi dat het motto van de regio uit de visie spreekt. D66 ziet hier in de as waaromheen de hele samenleving mee zou kunnen transformeren. De fractie ziet graag dat er niet wordt gefocust op één sector maar juist op de transformatie zelf richting gezond stedelijk leven. Dit, met de aanvulling van Foodvalley waar een enorme transitiekracht zit.

De Economische Visie wordt uitgerold in uitvoeringsplannen en het team Economie is vrij klein. Gevraagd wordt of de provincie voldoende slagkracht heeft om de visie en de plannen die daar uit komen waar te maken.

De heer Potjer geeft aan dat het geen verrassing is dat de fractie niet heel enthousiast is over de visie. In deze tijd wordt de economische schade elke dag groter. Zolang de maatregelen voortduren komen er steeds meer ondernemers in de knel. Spreker ziet daarover te weinig terug in het document. De visie heeft een groot 'maakbare wereld-gehalte' en is een soort papieren werkelijkheid. Het mooiste voorbeeld daarvan is te vinden op pagina 39 waar wordt geschreven over digitale werkplaatsen waar mkb-ers worden geholpen met de digitalisering door cursussen in online sales en marketing, data en automatisering. Spreker werkt zelf bij een mkb-bedrijf en dergelijke cursussen kunnen voor 10 euro of zelfs gratis gevolgd worden. De vraag is dan ook of dat is waar de mkb-ers op zitten te wachten. De fractie heeft dit eerder aangegeven en de visie is niet een heel andere kant opgegaan met de aanpassingen die zijn gedaan.

Gevraagd wordt of de gedeputeerde niet bang is om met deze abstracte stip op de horizon in een soort van tunnelvisie terecht te komen waar juist pragmatischer en meer out of the box gedacht zou moeten worden.

De heer De Droog vraagt of de heer Potjer de tunnel kan definiëren.

De heer Potjer antwoordt dat er wordt vastgehouden aan vergezichten en een bepaalde invulling van de digitalisering en circulariteit en spreker vraagt zich af of dat de komende jaren de meest urgente zaken zijn waar de schaarse middelen van de provincie aan besteed moeten worden. De kans is volgens spreker groot dat er betere initiatieven langskomen die wellicht niet precies aan de voorwaarden voldoen, maar wel heel belangrijk zijn.

De heer De Droog vraagt of de tunnel dan te definiëren zou zijn dat de Economische Visie een te lange termijn visie zou worden.

De heer Potjer zou die woorden niet willen gebruiken. Spreker twijfelt aan het nut van de visie nu en of het concreet iets gaat opleveren. Spreker meent dat de komende tijd meer een pragmatische houding ingenomen zou moeten worden.

De heer Van Oort stelt dat de heer Potjer vooral aangeeft wat er niet zou moeten gebeuren en vraagt wat er dan wel zou moeten gebeuren.

De heer Potjer antwoordt dat de provincie er voor de Utrechters is en meent dat het goed is dat er nu met diverse organisaties wordt gesproken. Spreker vraagt zich wel af of de zaken die in het document staan, de zaken zijn waar de Utrechters de komende tijd behoefte aan hebben. Waar de behoefte wel ligt is op dit moment nog niet helemaal duidelijk omdat nog niet duidelijk is hoe de economische recessie er uit gaat zien. Een meer back to basics-houding zou geen kwaad kunnen. Ondanks dat het economisch moeilijk gaat worden, is ook duidelijk dat wonen een groot probleem blijft. Daar zou ook een pagina aan besteed kunnen worden. Spreker kent veel jongeren die uit Utrecht weg gaan, ondanks dat ze in Utrecht gestudeerd hebben en in de buurt werken omdat wonen in Utrecht niet te betalen is. Het is derhalve belangrijk om te focussen op de dingen die de mensen de komende tijd nodig hebben.

De heer Van Oort geeft aan weinig gehoord te hebben. Er wordt nu gesproken over de Economische Visie en wonen is daarbij ondersteunend. Het is spreker niet duidelijk waarom wonen nu genoemd wordt.

De heer Bart geeft de gedeputeerde een compliment voor het stuk, de fractie ziet een aantal heel positieve dingen. De visie is optimistisch, voor de toekomst, circulair, duurzaam en eerlijk. Gevraagd wordt of het nu niet een visie 2021-2028 zou moeten zijn omdat 2020 al voorbij is. Tijdens de vorige bespreking stelde de fractie vragen over brede welvaart en groei en dit keer zijn hier in de technische vragenronde ook vragen over gesteld. Als het gaat over gezonde groei en hoe dit wordt gedefinieerd vraagt de fractie zich af hoe de gedeputeerde dat ziet. Vorige week sprak Kate Raworth over groei-agnostisch, en het gaat er om wat de provincie wil laten groeien. Voor GroenLinks zou de focus moeten liggen op groei van de brede welvaartsindicatoren, ook in het economische beleid, en de fractie mist deze kadering. Te denken valt aan tevredenheid over de woning of woonomgeving, ruimte voor een goede werk-privé-balans en luchtkwaliteit. Uit studies blijkt dat groene groei tot nu toe nergens heeft plaatsgevonden. Er is wel een soort van 'decoupling' geweest, maar wat er gebruikt wordt, groeit nog elk jaar. De provincie zou zich misschien niet op die groei moeten richten. Het is een mooie toekomstvisie en het gaat volgens de gedeputeerde om een systeemtransformatie en niet zozeer om systeemoptimalisatie. Het document dat nu voorligt lijkt echter nog te veel op systeemoptimalisatie. In Brabant is in het economische beleid wel gekozen voor het gebruik van een brede welvaartsindicator. Dit is een van de drie indexen waarop het economische beleid gestuurd wordt en er is als doel gesteld dat iedereen de vruchten kan plukken van economisch succes. Ook landelijk wordt er nu gekozen voor een economisch groeimodel. Gisteren is een Tweede kamerbrief gepubliceerd van de drie planbureaus die een plan van aanpak schetsen om een financieel economisch beleid te kunnen stelen op de brede welvaartsindicatoren. Dit gebeurt in Nieuw Zeeland en Schotland ook al. De fractie ziet wel dat het college een richting kiest met aandacht voor gezondheid, groei van welvaart en welzijn en groei van geluk, maar dat betekent ook dat er voorwaarden gesteld moeten worden aan de groei. In het bedrijventerreinenbeleid ziet de fractie dat overigens wel terug. Er hoeft geen waardevolle natuur opgegeven te worden aan extra asfalt of beton, er is genoeg ruimte om de werklocaties te verduurzamen. Dat is een duidelijke keuze die het college maakt en daar is de fractie blij mee. Er

wordt opgekomen voor datgene wat geen stem heeft, de natuur. Spreker geeft de gedeputeerde hier een compliment voor.

De heer De Droog geeft aan iedere keer in verwarring te zijn als hij de heer Bart hoort praten over groei. Spreker begrijpt de brede welvaartsindicatoren en dat er breder gekeken moet worden maar krijgt het gevoel, als de heer Bart hierover spreekt, dat aan de andere kant de economie moet krimpen.

De heer Bart antwoordt dat groei-agnostisch iets anders is dan niet mogen groeien. Groei op basis van een getal dat is gemaakt is ten tijde van oorlog en gemaakt is om te zien hoeveel geld er rondgaat en niet om te zien of het een positief effect heeft op de welvaart is voor de fractie niet interessant. Het is prima als de economie groeit en als de mkb-ers erop vooruit gaan als dat op een duurzame manier gaat en een groei is van circulaire economische activiteiten. Er is echter ook een kant van de economie waarvan bekend is dat deze moet krimpen vanwege de CO₂-uitstoot en de effecten op het milieu. Er is een type van bedrijvigheid waar de economie van af moet. Het college maakt die keuze ook. Het is dus mogelijk dat sectoren krimpen en andere sectoren groeien waardoor de economie over vijf jaar even groot is, maar wel met een hogere welvaart en een hoger welzijn voor de inwoners. GroenLinks is dan tevreden.

De heer De Droog haalt uit dit antwoord dat het van wezenlijk belang is dat de economie aandacht blijft houden voor groei en dat er sectoren zijn die kunnen groeien. Spreker meent dat die groei voor GroenLinks niet een doel op zich hoeft te zijn. De andere indicatoren van de brede welvaart zijn vanuit het perspectief van GroenLinks in het publieke belang belangrijker dan de economische groei in termen van Bruto Nationaal Product.

De heer Bart antwoordt dat voor GroenLinks andere indicatoren inderdaad belangrijker zijn. De fractie is op zoek naar welvaart en welzijn. Voor een individueel bedrijf is groei een gezond en logisch doel maar dit moet zijn ingekaderd binnen de maatschappelijke doelen en randvoorwaarden en dat zijn de brede welvaartsindicatoren. De fractie zou graag zien dat deze een prominentere plek krijgen in de economische visie.

De heer Ubaghs merkt op dat het toch echt de bedrijven zijn die hun eigen beleid bepalen en niet de politiek.

De heer Bart antwoordt dat hij geen doelen voorschrijft aan bedrijven. Echter, als groei van een bedrijf komt met maatschappelijke kosten, bijvoorbeeld CO₂-uitstoot, stikstofuitstoot of milieuvervuiling, dan draait de maatschappij daarvoor op. Dan mogen er politieke keuzes gemaakt worden welke voorwaarden daaraan gesteld worden.

Welvaart gaat volgens spreker ook over welvaartsverdeling. Dit is weliswaar een nationale competentie, maar spreker meent dat dat iets te kort door de bocht is. Bij de energietransitie geeft de provincie bijvoorbeeld het goede voorbeeld. De provincie gaat voor een inclusieve energietransitie waarbij gekeken wordt naar hoe de welvaartsverdeling eruit ziet en hoe iedereen mee kan doen. Dat zou ook in de economie zo moeten zijn. Een lokale coöperatie, een boerenwinkel of een sociale ondernemer creëert veel meer waarde voor de samenleving dan een bedrijf dat haar winst weg laat sluizen via een belastingparadijs. Gevraagd wordt welke rol de provincie kan nemen, bijvoorbeeld via de ROM, om (medewerkers-)coöperaties te stimuleren. Gevraagd wordt of er een incubator of accelerator kan komen voor coöperaties omdat deze juist vaak maatschappelijk doelen voor ogen hebben en vaak gericht zijn op langdurige en duurzame groei. Het verschil in welvaart tussen een CEO en een werknemer is in een dergelijk bedrijf ook een stuk kleiner en dit sluit derhalve goed aan op de doelstellingen van de provincie op het gebied van brede welvaart.

Het economisch profiel is gezond stedelijk leven en de fractie ziet dat er veel stappen in de juiste richting worden gezet maar voor een systeemtransformatie moet er nog een schepje bovenop.

De heer Talhaoui sluit aan bij het laatste pleidooi van GroenLinks. De provincie profileert zich als gezond, slim, groen en circulair. Gevraagd wordt wat te doen als je niet gezond, groen en slim bent, of niet digitaal vaardig en als je praktisch opgeleid bent. Spreker vraagt welke wegen er dan nog zijn om wel daar te komen. Hier ligt de zorg van de fractie.

De knelpunten in de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt komen onvoldoende aan bod in de visie. Te denken valt aan studenten die geen stage kunnen vinden vanwege hun achternaam of het ontbreken van sociaal kapitaal.

De mkb-deal is een goede stap voor de technieksector. Gevraagd wordt of dit ook niet handig is voor de zorg- en de onderwijssector. De fractie mist de urgentie om dit te bewerkstelligen. Spreker heeft dit tijdens de eerste bespreking al aangegeven maar hier lijkt weinig mee te zijn gedaan.

Het is goed dat ondernemerschap gestimuleerd wordt maar ook hier ziet spreker een eenzijdige focus op high tech start ups of scale ups. Gevraagd wordt hoe de bakker of de slager op de hoek van deze Economische Visie kunnen profiteren en wat er gedaan wordt om hun baan of zaak te behouden of te versterken.

De PvdA wil de focus leggen op de kwetsbare vmbo-ers, mbo-ers en kleine ondernemers en gevraagd wordt hoe de gedeputeerde dit ziet.

In de inleiding wordt benoemd dat er meer is dan alleen de economie en dat de provincie wil stimuleren dat ondernemers woningen voor eigen medewerkers kunnen realiseren. Gevraagd wordt wat de provincie op dit gebied voor ogen heeft, wat de invloed en de positie van de woningcorporaties dan is en wat er gebeurt met de positie van bijvoorbeeld de statushouders op de woningmarkt. Gevraagd wordt om de inzet van de provincie op dit punt concreter toe te lichten. Met betrekking tot toerisme spreekt de mogelijkheid tot spreiding bij zowel zakelijke als reguliere toeristen de fractie aan. De PvdA wil minder internationale toeristen en meer binnenlandse toeristen. Gevraagd wordt of hier actief beleid op wordt gevoerd en zo ja, of de gedeputeerde de Staten mee kan nemen in de visie van het college.

Mevrouw Jager geeft aan een stuk te hebben voorbereid over de donuteconomie. Vervolgens kwam de lezing van Kate Raworth en spreker meent dat zij de donut economie veel beter kan uitleggen. De gedeputeerde en veel Statenleden waren bij deze lezing aanwezig. Spreker ziet veel aanknopingspunten voor de donuteconomie in de visie, zoals de sociale agenda, de plannen voor de circulaire economie en de Human Capital Agenda. Gevraagd wordt hoe de gedeputeerde staat ten opzichte van de donuteconomie en of hij bereid is te onderzoeken wat het voor Utrecht zou betekenen om de eerste donuteconomie-provincie van Nederland te worden.

De heer Ubaghs merkt op dat in het Statenvoorstel staat dat de visie op voldoende draagvlak kan rekenen. In de Statenbrief staat dat van de ruim 90 organisaties die benaderd zijn, er 17 hebben gereageerd. Gevraagd wordt of dat in de ogen van de gedeputeerde voldoende is.

De mening van de PVV over de visie is perfect verwoord door de PBUW; als de woningbouw structureel achterblijft op de vraag en op de toekomstige vraag, waar heb je het dan over. Spreker studeerde ruim 40 jaar geleden bedrijfseconomie en leerde toen dat de markt de groei bepaalt in de westerse samenleving. In de brief van de PBUW staat dat nieuwe bedrijven alleen ruimte krijgen als ze een duidelijke meerwaarde opleveren voor het economische ecosysteem. Spreker weet dat het college behoorlijk links is maar meent dat dit toch echt niet de bedoeling kan zijn. Als dit punt blijft staan, kan de fractie niet voor het voorstel stemmen.

De heer Van Oort vraagt of de heer Ubaghs van de econoom Matsukato heeft gehoord die laat zien dat economische groei en innovaties niet van de markt komen, maar hooguit door de markt zijn

toegepast. Innovaties zijn door overheden gemaakt, Hierbij valt te denken aan internet, de magnetron en zaken die in ruimtevaart- en defensieprogramma's zijn gemaakt.

De heer Ubaghs antwoordt dat in zijn eigen bedrijf de groei door hem en zijn medewerkers wordt gemaakt en dat hij daar de overheid niet bij nodig heeft. Spreker kent veel ondernemers en daar geldt hetzelfde voor. De groei wordt door de markt bepaald in de westerse economie.

De heer Eggermont geeft aan in mei al te hebben gezegd dat als er niet in wordt geslaagd om de tweedeling te voorkomen, dit uiteindelijk de economische ontwikkeling in de provincie zal remmen. Gevraagd wordt op welke wijze met de Economische Visie de tweedeling wordt voorkomen. Bij de bijeenkomst over het open arbeidsbeleid bleek ook dat een leven lang leren de tweedeling versterkt.

De heer Van den Dikkenberg stelt dat er een mooi document voorligt en vraagt wat er nu gaat veranderen voor de duizenden mensen in Overvecht, Kanaleneiland, het Franse Gat of Vollenhove. Een van de aandachtspunten in de visie is de maakindustrie. Deze industrie houdt een groot deel van de provincie vitaal, sterk en innovatief. Gevraagd wordt hoe de visie zorgt voor een versterking van de maakindustrie. Er staan her en der in het stuk verwijzingen naar deze industrie maar de formulering is niet altijd positief, zoals door andere sprekers ook al aangegeven. De fractie zou graag een positievere draai zien.

Het tweede punt dat spreker wil aankaarten komt uit de inspraak van de Foodvalley-gemeenten. De gedeputeerde heeft aangegeven dat dit een provinciale visie is, maar de uitwerking van economische beleid voor de randgebieden, en hoe dit de kerneconomie in de provincie kan versterken mist. Er staat op pagina 65 dat Veenendaal met een gebiedsgerichte aanpak geholpen zal worden maar er wordt niet aangegeven hoe dat dan wordt gedaan. Gevraagd wordt hoe de kerneconomieën aan de randen van de provincie kracht worden gegeven en versterkt worden. Gevraagd wordt of de gedeputeerde deelt dat een nadere verbijzondering van het economische profiel noodzakelijk is voor een succesvol regionaal beleid.

De fractie ziet het ook bij het ruimtelijk beleid knellen. Spreker breekt een lans om te kijken naar de voor sommige plaatsen desastreuze ingrepen die gedaan zijn met de Kantorenvisie, om intensivering op bestaande bedrijventerreinen mogelijk te maken. Dit, ook voor die gebieden die er destijds uitgeknipt zijn. De fractie heeft destijds tegengestemd omdat op bedrijventerreinen stukjes groen bestemd die prima ontwikkeld hadden kunnen worden. Dit is een generieke actie geweest en het zou goed zijn hier weer eens naar te kijken omdat dat ontwikkelkansen zou kunnen bieden.

Een goed punt dat uit de inspraak terugkomt is de adaptatie van beleid en hoe dit geborgd wordt. Er wordt op een aantal plaatsen aangegeven dat er gekeken wordt of de visie nog passend is. Zeker door corona en de crisis die gaat komen moet regelmatig bezien worden of de visie nog passend is en of er bijgeslepen moet worden. Spreker stelt een periodiek herijkingsgesprek voor.

Spreker hoorde tijdens het gesprek een aantal keer de kaders van de overheid terugkomen en meent dat de ondernemers de banencreëerders zijn in de samenleving. De provincie heeft niet de weelde om te zeggen dat je alleen als je binnen de randjes van de provincie kleurt, welkom bent en voor werkgelegenheid mag zorgen. De provincie moet gastvrij zijn.

De heer Bart deelt het streven van gastvrijheid. De ondernemers maken gebruik van de kennisinstellingen, de wegen of andere publieke investeringen. Ze maken gebruik van de NS en werknemers komen soms met de bus naar hun werk. Spreker meent dat het fair is dat als ondernemers profiteren van publieke uitgaven, er voorwaarden worden gesteld waarbinnen een bedrijf kan werken zoals het bijdragen aan de toekomst van iedereen.

De heer Van den Dikkenberg vindt dat een interessant punt. Als bedrijven profiteren van publieke voorzieningen wordt dat niet voor die bedrijven gedaan maar voor de mensen die zo een fatsoenlijke

boterham kunnen verdienen. Het is aan de ondernemers om ervoor te zorgen dat het totaalplaatje klopt. Dankzij de ondernemers klopt het plaatje en hebben de burgers, werk, inkomen en een dak boven hun hoofd en de overheid moet daarin niet gaan hinderen.

De heer Bart meent dat de partijen elkaar in het midden moeten vinden, de ondernemers zijn een cruciaal onderdeel van het ecosysteem. Het is en en, het een kan niet zonder het ander. Net zoals bedrijven voorwaarden stellen, zoals een goed vestigingsklimaat, wil de provincie ook een goed vestigingsklimaat dat helpt bij het behalen van de publieke doelstellingen en dat de samenleving niet opzadelt met maatschappelijke kosten.

De heer Van den Dikkenberg stelt dat iedereen gebaat is bij een goed vestigingsklimaat. Dat is prettig werken, gezond werken en gezond leven. Hier wordt ook actief aan samengewerkt. Ook ondernemers investeren geld en tijd om bijvoorbeeld aan de slag te gaan met de inrichting van een bedrijventerrein. Ondernemers lopen niet weg voor een maatschappelijke bijdrage, maar kaders stellen aan wanneer een ondernemer zich mag vestigen is ongewenst. Er een grote groep mensen die aan een baan geholpen moet worden en als er aan de poort wordt geselecteerd, ben je voor de bovenklasse van de maatschappij bezig en worden er ondernemers geblokkeerd die banen creëren voor een brede doelgroep.

De heer Kocken merkt richting de heer Bart op dat ondernemers belasting betalen en dan kunnen er geen eisen gesteld worden voor het gebruik van publieke voorzieningen. Met betrekking tot het gebruik van kennisinstellingen is bij de EBU al uitgebreid gesproken over hoe kleine ondernemers bereikt kunnen worden.

De heer De Droog struikelde over de opmerking van de heer Bart waarin hij aangaf dat 'het ook belangrijk is dat er ondernemers zijn'. Aan de heer Bart wordt gevraagd welke positie ondernemers volgens hem in de samenleving hebben.

De heer Eggermont merkt richting de heer Kocken op dat hij hoopt dat het de heer Kocken bekend is dat ondernemers in Nederland steeds minder belasting betalen en dat belasting steeds meer door de arbeiders betaald wordt.

De heer Van Oort memoreert dat de heer Van den Dikkenberg aangaf dat de weelde er niet zou zijn om kaders te stellen. Spreker bestrijdt dit. De provincie Brabant heeft het donutmodel omarmd en daar wordt wel degelijk vanuit verschillende invalshoeken gekeken wat de maatschappij als totaal beter maakt. Hierbij val te denken aan wonen, milieu en economie. Gevraagd wordt of de heer Van den Dikkenberg de economie als iets zelfstandigs ziet en dat gediend moet worden of dat de economie juist de mensen moet dienen.

De heer Van den Dikkenberg geeft aan de economie te zien als iets dat het totaalplaatje van de inwoners compleet maakt. Door het creëren van goede omstandigheden kunnen inwoners prettig wonen en werken. Utrecht is daar goed in gebleken want er willen veel mensen wonen. Spreker is niet voor dicteren en vraagt waar je dan de grens zou moeten leggen. Spreker vraagt zich ook af hoe bestendig het beleid is als er over vier jaar een ander college is die het plaatje wil bijstellen. Spreker wil er voor waken inhoudelijke kaders erg strikt na te streven en ruimtelijke termen oneigenlijk te gebruiken door bepaalde branches uit te sluiten.

Spreker meent dat de partijen elkaar in het midden kunnen vinden als het gaat om het niet willen streven naar ongebreidelde groei. De kernvraag is of deze Economische Visie veel zaken oplost en de gedeputeerde wordt gevraagd in hoeverre de visie het materiaalgebruik en de CO2-uitstoot vermindert.

De heer Bart merkt richting de heer Kocken op dat er altijd eisen worden gesteld aan ondernemers. Er is wetgeving en het is mogelijk om meer voorwaarden te stellen. Als bedrijvigheid schade oplevert aan de maatschappij, dan mag je daar als overheid eisen aan stellen.

Richting de heer De Droog geeft spreker aan dat de positie van de werkgever afhankelijk is van zijn bijdrage aan de maatschappij. De werkgever kan er voor kiezen zijn bedrijf zo goed mogelijk te laten groeien en te positioneren maar dat geeft hem geen speciale positie ten opzichte van een ander, zoals de werknemer. Het gaat erom of je met elkaar dezelfde doelen na kunt streven. Als iemand een ander doel nastreeft dan hoeft deze persoon daar niet per se de ondersteuning van de provincie bij te hebben. De politiek heeft een andere functie dan een bedrijf.

De heer Kocken verwijst naar de opmerking van de heer Bart dat er wetgeving is, en daar zou de provincie het bij kunnen laten.

Gedeputeerde Strijk antwoordt met betrekking tot de vraag over hoe er gemeten wordt dat er een continue kwantitatieve meting is met grote data over bijvoorbeeld werkgelegenheid, tekorten op de arbeidsmarkt, hectares en verhuurde vierkante meters. Daarnaast is het belangrijk dat er ook kwalitatieve informatie is. De gedeputeerde is hierover veel in gesprek, bijvoorbeeld als voorzitter van de board of directors van de EBU, tijdens gesprekken met het mkb en VNO NCW en bij bedrijfsbezoeken. Gevraagd wordt of de provincie er voor zou voelen om regelmatig met ondernemersverenigingen te spreken. De gedeputeerde wil dit graag omdat hij daar dingen hoort en leert en duiding krijgt bij de kwantitatieve cijfers. Al deze informatie komt tot het college en is een soort herijking en wellicht reden om bij te stellen. De gedeputeerde wil de toezegging doen dat hij er werk van wil maken om met de ondernemersverenigingen te spreken maar vindt het daarbij wel heel belangrijk de wethouders in positie te laten. Het lokale bedrijfsleven heeft als eerste lijn de wethouders en de gedeputeerde spreekt als middenbestuurder vaak met de wethouders en wil die niet passeren.

Het PBUW heeft aangegeven veel goede punten te zien in de Economische Visie maar zich op twee punten zorgen te maken. Dat betreft enerzijds de ruimte voor bedrijventerreinen. Het college heeft aangegeven 30% van de berekende vraag in te vullen met de intensiveringsopgave. Dat vindt het PBUW wel erg fors. Daarnaast vinden ze de voorwaarden die worden gesteld voor de brede welvaart wel erg stellig. Richting de heer Bart geeft de gedeputeerde dat dat het spel is waarin het college laveert. Het PBUW vindt dat het veel te ver gaat en het college loopt met 30% intensiveren landelijk ook voorop. De verandering van het denken van ontwikkelaar naar belegger is fundamenteel. De heer Bart vindt het niet ver genoeg gaan en de PBUW vindt het te ver gaan en daarom moet er gelaveerd worden. Er is een verandering van de economie gaande en het college gelooft dat het noodzakelijk is om daar richting aan te geven, maar wel met de rekenschap dat de huidige bedrijven om ruimte vragen. De gedeputeerde meent dat de provincie gastvrij is, al wordt ook wel aangegeven dat niet alles kan in de provincie. Soms zul je moeten accepteren dat sommige typen werkgelegenheid beter in een andere provincie gehuisvest kunnen worden, de ruimte in Utrecht is buitengewoon schaars. Dat betekent dat je in het algemeen naar het type werkgelegenheid gaat dat veel banen per vierkante meter biedt. Daarbij zij wel gezegd dat voor het totaal natuurlijk ook wel bouwbedrijven en betoncentrales nodig zijn. Een gebied kan niet functioneren zonder maakindustrie. De gedeputeerde wil uitstralen dat ondernemerschap gewaardeerd en gekoesterd wordt en dat de provincie daar voor open staat, maar dat niet alles kan en dat ook niet alles gewenst is.

In het voorwoord van de visie wordt Utrecht West expliciet genoemd en is toegevoegd als accountmanagement merkt de gedeputeerde richting de heer Kocken op. Het is geen limitatieve lijst, de hoofdlijn is dat de provincie accountmanagement wil inzetten.

De gedeputeerde is het eens met de opmerkingen van de heer Kocken over samenwerken over de grenzen heen. In het Statenvoorstel ziet het college de motie Utrecht is geen eiland als afgedaan. Als de heer Kocken meer concrete voorbeelden zou willen, zou hij dit uit het stuk kunnen amenderen. De gedeputeerde zou ook een erratum kunnen schrijven.

De heer Van Oort vroeg naar de inbedding in de brede welvaart. De gedeputeerde is van mening dat dit duidelijk in het stuk is opgenomen. De provincie zet in op het versterken van de economische structuur om een meer weerbare en meer wendbare economie te hebben van zowel het bedrijfsleven als de beroepsbevolking. De provincie zet zijn instrumentarium daar in waar het bijdraagt aan het bereiken van maatschappelijke doelen in de brede welvaart. De Staten kunnen een voorstel doen als ze dit ook in de besluittekst willen opnemen. Dit houdt ook in dat de provincie ondernemerschap wat binnen de regelgeving plaatsvindt zeer waardeert maar de provincie is hier niet per se direct ondersteunend in. Als een ondernemer met financierings- of subsidievragen komt, dan worden wel deze aanvullende voorwaarden gesteld.

De heer De Droog vroeg of het team Economie groot genoeg is. De gedeputeerde geeft aan de werkdruk wel te zien. Het is wel goed om te beseffen dat een deel van het werk extern wordt gedaan. Zo is de ROM een uitvoeringsorganisatie van het beleid van de provincie. Als het college met voorstellen komt rond de intensivering van bedrijventerreinen dan komt de OMU in beeld. Er zijn dan dus mensen aan het werk om invulling te geven, maar zij zijn geen ambtenaar, ze werken in een organisatie die door de provincie wordt ondersteund. De gedeputeerde erkent dat het team Economie klein is en veel ballen in de lucht heeft.

De gedeputeerde betreurt het dat het college niet gelukt is om de heer Potjer te laten zien dat de Economische Visie een visiestuk is. Het is geen coronanoodpakket. Het Rijk houdt zich daar grotendeels mee bezig al heeft de provincie ook dingen gedaan met het Eureka-loket voor ondernemers die willen klankborden. De visie gaat over zeven jaar en de gedeputeerde hoopt dat corona over enkele maanden voorbij is. Er kan daarna weer een andere crisis komen en daarom is gefocust op het versterken van de wendbaarheid. De bijeenkomst over de Human Capital Agenda ging over hoe ervoor gezorgd kan worden dat de inwoners van Utrecht meegaan met de veranderende vaardigheden die van hen gevraagd worden. Ook is tijdens die bijeenkomst benoemd dat sommige banen, zoals administratieve banen op mbo-niveau zullen ophouden te bestaan door de automatisering. Er zijn voldoende banen in de techniek, het onderwijs en de zorg. De provincie wil in samenwerking met onder andere de opleidingsinstellingen hierin ondersteunen, dat is beleidsdoel 1. De gedeputeerde is dan ook niet bang voor een tunnelvisie, de visie die voorligt is gericht op waar de komende zeven jaar op ingezet moet worden.

Richting de heer Bart merkt de gedeputeerde dat hij van mening is dat het college heel ver gaat met de stappen die gezet worden. De heer Bart vroeg of er nog een schepje boven op kan en de gedeputeerde vraagt de heer Bart de brief van het BPUW te lezen waarin wordt aangegeven dat het al teveel is. De heren Kocken en Boswijk hebben opgeroepen om wel gastvrij te blijven. Dit is het laveren. Als de gedeputeerde met de wethouders praat aan de regionale programmeringstafel merkt hij dat het denken wat de provincie inbrengt, bijvoorbeeld over het intensiveren van de bedrijventerreinen, voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog zo wordt gedaan. Er wordt ander denken ingebracht en de provincie is met grote veranderingen bezig op het gebied van het inrichten van de economie en de gedeputeerde meent dan ook dat dit het midden is. Er is gevraagd om bij elk Statenvoorstel aan te tonen wat de bijdrage aan de brede welvaart is en de heer Bart wordt opgeroepen het college scherp te houden door te vragen om dit steeds aan te tonen. Daarbij zij gezegd dat dat een effectindicator is. Veel mensen zullen zich bijvoorbeeld nu niet gelukkiger voelen dan een jaar geleden, door de pandemie. Het is goed om de brede welvaart te meten maar het is niet altijd beïnvloedbaar. Er moet echter wel op gestuurd worden.

De heer Bart meent dat de gedeputeerde en hij dichter bij elkaar zitten dan nu uit het politieke debat lijkt. Spreker begrijpt dat de provincie de locomotief is en dat ervoor gezorgd moet worden dat de karretjes aangehaakt blijven. Het belangrijkste thema blijft groei en spreker zou graag willen weten hoe de gedeputeerde groei ziet. Spreker meent dat het om andersoortige groei gaat dan wat hij in het stuk tegenkomt.

Gedeputeerde Strijk geeft aan dat de discussie die GroenLinks steeds inbrengt is dat ervaren welvaart van meer factoren afhankelijk is dan van alleen het aantal euro's op de bankrekening. Het gaat ook over het leven in een gezonde natuurlijke omgeving en het inademen van schone lucht. Zo raken er nog veel meer aspecten aan de brede welvaart. De provincie zet het economische beleid in daar waar het bijdraagt aan economische ontwikkeling die maatschappelijke doelen dichterbij brengt en de brede welvaart stimuleert. Er komen in de provincie vele duizenden woningen bij en er komen veel inwoners bij. Als je dan in euro's niet groeit is het per saldo per inwoner minder. Netto inkomen dat je kunt besteden is ook een onderdeel van de brede welvaart. Het is een van de onderdelen en niet de unieke lijn waarop gemonitord moet worden, maar het hebben van een baan en het hebben van inkomen is ook een wezenlijk onderdeel van het hebben van een gevoel van brede welvaart. De gedeputeerde vervolgt richting de PvdA die vroeg wat te doen als je niet digitaal vaardig bent. Dit valt onder beleidsdoel 1 en bij de bijeenkomst over de Human Capital Agenda zijn de Staten meegenomen over de contouren daarvan. De provincie wil op dat gebied juist de beroepsbevolking meenemen. De ontwikkelingen gaan snel en de samenleving moet investeren om ervoor te zorgen dat iedere arbeidskracht meekan in de toekomstige samenleving. Het toekomstvast maken van de beroepsbevolking gaat over mensen en zit in beleidsdoel 1. Dit gaat niet alleen over scholieren en mensen die nu geen baan hebben maar ook over mensen die nu een baan hebben en in een sector werken waarin die baan over vier of vijf jaar niet meer bestaat. De sectoren techniek, onderwijs en zorg zijn de vragende sectoren en de industrie, de financiële dienstverlening en de landbouw zijn de latende sectoren.

De PvdA vroeg ook wat de bakker op de hoek heeft aan de Economische Visie. Er wordt ingezet op economische structuurversterking. De bakker heeft er baat bij dat het op de lange termijn goed gaat met de economie. Continu werken aan innovatie in het bedrijfsleven zodat mensen kunnen blijven consumeren is ook goed voor de bakker. De gedeputeerde memoreert dat hij op bedrijfsbezoek was bij een wasserij in Amersfoort waar kleding van zorginstellingen wordt gewassen. Met chiptechnologie is een innovatie toegepast met betrekking tot de manier waarop de kleding weer teruggaat naar de zorginstelling en bij de juiste persoon terecht komt. Zo een innovatie wordt vanuit de ROM gesteund. Er zijn dus situaties waarbij een individuele ondernemer geholpen wordt omdat via beleidsdoel 3 innovatie wordt gestimuleerd. Of dat ook voor de bakker geldt weet de gedeputeerde niet maar de bakker heeft wel baat bij een totaal functionerend systeem.

De PvdA vroeg ook naar woningen en de heer Eggermont verwees naar de tweedeling. Woningen zijn duur geworden in Utrecht en mensen gaan daarom weg, terwijl zij cruciaal zijn en behouden moeten worden. Binnen het programma Versnelling woningbouw wordt gewerkt aan het zo snel mogelijk bouwen van huizen. Binnen de Economische Visie zou met een aantal ondernemers het gesprek aangegaan kunnen worden over dat zij woningen kopen voor hun medewerkers. Bijvoorbeeld in de bouwsector worden mensen gezocht maar moeilijk gevonden omdat ze in bijvoorbeeld Brabant goedkoper kunnen wonen. Er zou dan gekeken kunnen worden naar de situatie waarin een ondernemer een woning koopt en deze verhuurt aan een medewerker. Dit vraagstuk is nu nog onvoldoende uitgewerkt maar hier zou de denkkraft over vergroot kunnen worden.

Er komt een aparte nota over toerisme en de gedeputeerde verwijst de vragen hierover naar de bespreking van die nota.

De PvdD vroeg of Utrecht de eerste donuteconomie zou kunnen worden. Het belang van de circulaire economie en het intensiveren van de bedrijventerreinen zit in het stuk. De gedeputeerde wil graag focussen en de aandacht niet besteden aan het krijgen van een predicaat maar wil werken aan een convenant duurzaam bouwen, aan opleidingstrajecten voor mensen die in de toekomst hun baan kwijtraken en het daadwerkelijk intensiveren van bedrijventerreinen. Mevrouw Jager wordt gevraagd de gedeputeerde te bevrijden van het binnenhalen van een titel en hem te laten werken aan het bereiken van doelen. Dit wordt overigens wel gedaan in de geest van de lezing van Kate Raworth. Richting de heer Ubaghs merkt de gedeputeerde op dat hij een reactie van 17 van de 90 voldoende draagvlak vindt. Meestal is het zo dat partijen die niet reageren het er mee eens zijn. De mensen die een punt willen maken klimmen vaak in de pen. Niet reageren is daarmee in feite niet voldoende weerstand om te ageren.

De gedeputeerde heeft ook geleerd dat de markt de groei bepaalt. De gedeputeerde heeft de afgelopen jaren wel geleerd dat er grenzen zijn aan de groei en dat je de groei wilt kanaliseren. Dat is nieuw denken.

Richting de heer Eggermont merkt de gedeputeerde op dat woningbouw in een ander programma zit alhoewel hij het wel interessant vindt om met ondernemers verder te praten over het idee van huisvesting voor medewerkers. Met betrekking tot het leven lang ontwikkelen wil de provincie inzetten op zzp-ers om ze zo een sterke positie te geven in hun gesprekken met hun opdrachtgevers. De provincie is hier echter ook wel afhankelijk van landelijk beleid.

Richting de heer Van den Dikkenberg geeft de gedeputeerde aan dat alle beleidsdoelen iets voor Veenendaal of Woerden kunnen betekenen. De provincie neemt mensen mee en helpt ze om over 5 of 10 jaar nog een baan te hebben en dat geldt ook voor de mensen in Veenendaal en Woerden. De ondernemers die vragen om geholpen te worden bij de digitalisering kunnen ook uit Veenendaal of Woerden komen. Zij worden ook geholpen waar het brancheoverstijgend wordt. De mkb-deal in Woerden ging over opleidingstrajecten voor mensen uit de maakindustrie, en alle individuele ondernemers die in die sector werken worden geholpen.

De gedeputeerde begreep het punt van de heer Van den Dikkenberg niet helemaal omdat er juist geschreven is dat het college wil intensiveren op bedrijventerreinen. Dat betekent dat gemeenten in hun ruimtelijk instrumentarium wellicht meer moeten toestaan dan in het verleden werd gedaan.

De heer Van den Dikkenberg geeft aan dat met betrekking tot ruimtelijk beleid, een punt dat tussen Veenendaal en de provincie al een tijd lang terugkomt is dat door de Kantorenvisie op bedrijventerreinen stukken als groen bestempeld zijn terwijl er daar nog plannen voor ontwikkeling voor waren. De vraag was, nu er steeds meer nadruk ligt op intensivering, of er ook gekeken kan worden naar dat traject en of het wel passend is geweest zodat de gemeente wellicht ook weer vooruit kan met de ontwikkeling op terreinen die toch al op termijn ontwikkeld gaan worden. Gedeputeerde Strijk vraagt of dit bedrijventerreinen of kantorenlocaties betreft.

De heer Van den Dikkenberg antwoordt dat dit uit de kantorenvorraad is genomen, midden op het bedrijventerrein.

Gedeputeerde Strijk geeft aan deze specifieke kwestie onvoldoende te kennen. De ambitie om te intensiveren op bedrijventerreinen houdt in dat er de lucht in gegaan wordt. Dat kan een kantoor zijn maar bijvoorbeeld ook een tweelaags magazijn of productiehal. Vragen die in het verleden werden beantwoord met: dat kan niet, zullen nu vaker beantwoord worden met: dat zouden we toch moeten toestaan. De kantorenfunctie zelf zal dit jaar herijkt moeten worden. De vraag wat corona voor invloed heeft op het werken op kantoorlocaties zou zoveel invloed kunnen hebben en kunnen leiden tot nieuw denken op dat gebied. Dit zal waarschijnlijk leiden tot meer concentratie.

De heer Eggermont geeft aan dat bij bijvoorbeeld uitzendwerkers geen aansluiting kunnen vinden bij een leven lang leren. Gevraagd wordt hoe de gedeputeerde dingen anders wil doen dan de landelijke wetgeving.

Gedeputeerde Strijk stelt dat dit punt bij de bespreking van de Human Capital Agenda ook werd aangehaald. Mensen die werken bij een werkgever en een vast contract hebben worden vaak wel continu opgeleid. Dit geldt nog sterker voor bedrijven waar veel mensen werken die theoretisch opgeleid zijn. Voor het kleinere mkb en de zzp-ers is het veel moeilijker om continu de skills te blijven ontwikkelen. Dat is ook de reden dat het college bij de transitie van werk naar werk zich juist op die groep wil richten. Daarnaast is bekend dat de terughoudendheid om mensen in vaste dienst te nemen te maken heeft met zaken die in Den Haag worden besloten en daar heeft de provincie minder invloed op.

De gedeputeerde vervolgt en memoreert dat de heer Van den Dikkenberg vroeg wat de visie betekent voor het verminderen van materiaalgebruik en CO₂-uitstoot en dergelijke. De gedeputeerde merkt op dat nu niet de circulaire agenda wordt besproken. Het volgende agendapunt geeft daar meer invulling aan. Echter, beleidsdoel 3, het stimuleren van innovatie is beleid waar een economische ontwikkeling wordt gestimuleerd die bijdraagt aan het oplossen van maatschappelijke doelen en het versterken van de brede welvaart. Initiatieven van ondernemers die hier aan bijdragen vinden een welwillend oor bij de ROM.

De voorzitter deelt mee dat vier fracties in de tweede termijn willen spreken en ze vraagt de fracties om hun inbreng kort te houden.

De heer Kocken geeft aan dat Utrecht West inderdaad in de inleiding staat. Spreker leest zelden inleidingen.

De gedeputeerde sprak over het koesteren van ondernemerschap, maar, verwijzend naar de brief van PBUW komt het voor ondernemers wel anders over. Wellicht moet hier in de Statenvergadering nog iets in gedaan worden. Spreker is bereid hier het initiatief in te nemen.

Dit geldt ook voor de samenwerking en de uitgestoken hand van de ondernemers. Spreker zal in de Provinciale Staten nog terugkomen op de monitoring.

Mevrouw Rikkoert erkent dat de brede welvaart in het stuk terugkomt. De gedeputeerde opperde dat de Staten wellicht de brede welvaart in de besluittekst willen opnemen en de ChristenUnie wil dat en bereidt hier een amendement over voor.

De heer Bart geeft aan dat bij de welvaartsverdeling de gedeputeerde sprak over gemiddelden. Met één Elon Musk in de provincie schiet het gemiddelde omhoog. Het is derhalve beter om te kijken naar de mediaan. Daar kwam de vraag over coöperaties ook vandaan en wat voor soort ondernemingen passen bij de visie op de brede welvaart. De gedeputeerde wordt gevraagd hier op te reageren.

Richting de VVD wordt opgemerkt dat er niet in de val getrapt moet worden dat de economie alleen uit werkgevers bestaat. Er zijn meer werknemers dan werkgevers in de provincie. De aandacht daarvoor moet dan ook evenredig zijn.

De VVD heeft met Jan Huitema in het Europees Parlement gewerkt aan uitstekende voorstellen waarin veel wetgeving wordt opgenomen, onder andere over de circulaire economie. Het is dan ook belangrijk koploper te zijn voordat de provincie wordt ingehaald door de wetgeving want de ondernemers hebben daar niets aan.

De heer Talhaoui geeft aan dat er in relatie tot beleidsdoel 1 wordt gesproken over digitalisering en een leven lang leren. Gevraagd wordt wat de overheid kan doen om de bakker te laten innoveren en hoe deze mensen geholpen kunnen worden om uit te breiden. Dit zou wat meer opengetrokken moeten worden.

De fractie overweegt een motie of amendement om meer focus te krijgen op de praktisch opgeleiden.

De voorzitter deelt mee dat de heer Kocken in de chat heeft aangegeven dat motie 5 nog niet is afgedaan en vraagt of de gedeputeerde dit uit de tekst van het Statenvoorstel zou willen halen.

Gedeputeerde Strijk geeft aan een prettig gesprek te hebben gevoerd met de heer Verweij van het PBUW. De heer Verweij verwoordt zijn zorg over het provinciebestuur omdat het terughoudend is met het toevoegen van nieuwe bedrijventerreinen en het veel voorwaarden stelt voor het helpen van een ondernemer. Daar staat tegenover dat de heer Bart oproept om juist wat strenger te zijn. De gedeputeerde zit niet waardenvrij in het gesprek met de heer Verweij en het college wil het niet doen zoals het altijd is gedaan. Er zal niet, zoals sinds de Tweede Wereldoorlog is gedaan maar steeds een weiland worden getransformeerd tot bedrijventerrein, er zal geïntensiveerd worden. De gedeputeerde gelooft dat dat kan maar de provincie heeft daar wel een rol in te spelen. De gedeputeerde begrijpt de zorg van de heer Verweij en wil zelf uitstralen dat als het over vijf jaar allemaal niet is gelukt en er niets gerealiseerd is, er dan toch misschien een nieuw bedrijventerrein ingericht moet worden. Vooralsnog gelooft de gedeputeerde dat intensiveren wel kan en de provincie wil uitstralen dat het goed komt. De provincie vindt ondernemerschap belangrijk en wil ruimte geven, zij het niet aan alles.

De heer Kocken geeft aan dat de heer Verweij en consorten de problematiek zien en dit ervaren als dat er te weinig ruimte is voor de vraag. Spreker proeft en begrijpt de worsteling van de gedeputeerde want als de intensivering lukt dan is het ook prima. Het gaat nu echter om de tussenfase en de ondernemers zijn wel nodig en spreker zoekt naar hoe dit met elkaar uitgesproken kan worden. De regionale programmering is bedoeld als maatwerk, maar creëert ook gevoelens van onzekerheid.

Gedeputeerde Strijk licht toe dat dit door sommigen wordt gepercipieerd als niet openstaan en niet gastvrij zijn maar dat is niet het geval. Echter, het provinciaal bestuur heeft ook een mening en staat daar voor, en dat is anders dan dat het was. Daarom zoekt de gedeputeerde nog meer de samenwerking met de ondernemers om dit punt te kunnen blijven uitleggen en hij blijft ook openstaan als dingen niet lukken. Als het niet lukt zal de gedeputeerde bij de Staten moeten terugkomen met de boodschap dat intensiveren niet is gelukt. De gedeputeerde gelooft hier echter wel in, al zal het niet een proces van vandaag op morgen zijn.

De gedeputeerde is bereid om een erratum te maken op het regeltje over motie 5. Dit zal uit het Statenvoorstel worden gehaald. De motie blijft dan dus staan en de gedeputeerde zal later terugkomen op over hoe hier concreet invulling aan wordt gegeven.

De gedeputeerde is akkoord met een amendement op de brede welvaart. Als de Staten dit willen expliciteren, dan is dat prima, zo sturen de Staten. De gedeputeerde is bereid om mee te lezen met de concepttekst.

Richting de heer Bart licht de gedeputeerde toe dat er geen specifiek beleid is op coöperaties. Dat betekent overigens niet dat ze niet minder warm zouden worden ontvangen dan andere entiteiten. Coöperaties worden als ieder ander behandeld.

Richting de PvdA geeft de gedeputeerde aan dat als de bakker om de hoek zou willen gaan exporteren, hij direct naar de ROM kan. De ROM biedt ondersteuning bij internationale handel. Als

de bakker iets innovatiefs heeft bedacht zou hij zich ook bij de ROM kunnen melden. De gedeputeerde weet echter niet zeker of dat in de bakkerssector heel logisch is.

Bij de Human Capital Agenda wordt wel het voorbeeld van Rabo naar PABO benoemd. In het verleden was het zo dat als de baan bij de bank verdween medewerkers een zak met geld meekregen en veel succes werden gewenst bij het vinden van een nieuwe baan. Het zou veel mooier zijn als mensen, als ze nog bij de bank werken, het opleidingstraject naar een andere baan zouden kunnen volgen, dat werkgever en nieuwe werkgever dit afstemmen en dat het opleidingsprogramma zo is aangepast dat het naast het werk gevolgd kan worden. Deze processen zou de provincie willen stimuleren. Deze intersectorale transitie ontstaat niet vanzelf, de systemen en de regelgeving zijn daar niet op ingericht en dat is juist wat de provincie zou willen stimuleren.

De voorzitter sluit de tweede termijn af en vraagt of dit punt in een klein of een normaal debat zou moeten worden behandeld. De voorzitter stelt vast dat in de chat 7 keer wordt gekozen voor een normaal debat en concludeert dat wordt uitgekomen op een normaal debat.

2.2 **SB Circulaire Samenleving**

De voorzitter licht toe dat het gesprek waar in december mee begonnen is, nu wordt vervolgd. Tijdens dat gesprek is de eerste termijn van de PS-fracties afgesloten en daarom wordt nu hervat met de eerste termijn van de Gedeputeerde Staten. De voorzitter licht toe dat er nog een Statenvoorstel komt en dat er nog uitgebreid over dit punt zal worden gesproken. Het gaat er nu om wat de fracties nog aan de voorkant van het voorstel willen meegeven.

Normaal gesproken wordt een Statenbrief in één termijn behandeld maar er zal worden gekeken welke hoofdpunten de fracties nog aan willen dragen. De fracties worden opgeroepen zo weinig mogelijk te interrumperen omdat dat alleen maar meer tijd kost.

De voorzitter geeft het woord aan gedeputeerde Strijk.

Gedeputeerde Strijk meent dat het aardig is om te melden dat er inmiddels 23 reacties zijn binnengekomen op de concept-visie en dat deze zullen worden verwerkt. De reageerders waren 12 gemeenten, 2 waterschappen en 9 overige organisaties. Bij de definitieve versie van het voorstel zullen de Staten deze reacties terugzien evenals de reactie van het college daarop.

De gedeputeerde heeft in de eerste termijn gehoord dat veel fracties van mening zijn dat de visie goed in de stijgers staat. Er is tevredenheid over de concernbrede aanpak waarbij alle programmalijnen en alle teams betrokken zijn om tot een uitvoeringsprogramma te komen en veel fracties zijn blij dat er gesproken wordt over een systeemtransitie. De provincie is op een fundamentele manier het systeem van de economie aan het veranderen. De heer Eggermont heeft zich afgevraagd of een dergelijke transitie mogelijk is binnen een kapitalistisch systeem, maar anderen denken dat dat wel kan binnen een markteconomie en dat dat ook moet.

Er zijn ook aandachtspunten aangegeven. Zo vinden veel fracties de doelen zoals die geformuleerd zijn niet SMART genoeg. Er wordt gesproken over een ambitieus doel in 2050 en een tussendoel in 2030 maar fracties missen de scherppte tussen nu en 2030. Daarnaast is gevraagd hoe de Staten hun controlerende rol kunnen oppakken als er geen duidelijke indicatoren zijn om op te meten. Het college herkent dat dat een probleem is. Een ander probleem is dat op dit moment de data ontbreken om die indicatoren te kunnen maken. De gedeputeerde wil hier echter wel naar toe. Dit is het begin van het transitieproces en wat de komende jaren gedaan zal moeten worden is, gesteund door tal van organisaties die bezig zijn om de datastromen in kaart te brengen, kijken of bij de volgende uitvoeringsagenda dit wel scherper geformuleerd kan worden. Dan moet het ook SMART zijn en kan het als indicator in de begroting worden opgenomen zodat de Staten jaarlijks de voortgang kunnen monitoren. Hierbij zij ook weer gezegd dat er een verschil is tussen een

effectindicator en een prestatie-indicator. Een effectindicator kent niet altijd een causaliteit tussen wat de provincie doet en hoe dit terug te zien is in de meting. De gedeputeerde begrijpt de wens dat het beter moet heel goed, maar dat zit er op dit moment nog niet in. Daarom kan op dit moment niet anders gedaan worden dan kwalitatief sturen. In de beginfase van het transitieproces van de circulaire agenda gaat het vooral over kennisoverdracht, het bij elkaar brengen en gezamenlijk ambities uitspreken. Hier kan kwalitatief op teruggekoppeld worden, bijvoorbeeld hoe je komt tot een convenant duurzaam bouwen. Het is echter op dit moment nog niet te monitoren. Dit moet wel komen en de gedeputeerde kan zich voorstellen dat in het Statenvoorstel een besluitpunt wordt opgenomen dat er toegewerkt moet worden naar SMART indicatoren en data die dat onderbouwt. Een tweede belangrijk punt dat de gedeputeerde gehoord heeft toen het ging over de inzet van ruimtelijk instrumentarium, de heer Bart heeft dat duidelijk aangegeven, is de vraag wat er nu precies wordt ingezet. Ook dat is nog niet heel scherp in de uitvoeringsagenda die nu wordt voorgelegd. Dat heeft ook te maken met het gegeven dat de provincie nog bezig is met kennisopbouw over hoe het ruimtelijk instrumentarium scherp kan worden ingezet. De gedeputeerde noemde al het convenant duurzaam bouwen in de provincie en samen met gemeenten en bouwbedrijven kunnen afspraken gemaakt worden over hoe er bovenwettelijke eisen gesteld kunnen worden. De provincie wil verder gaan dan de bouwnormen op dit moment vragen als het gaat over circulair en duurzaam bouwen. De gedeputeerde kan dit op dit moment nog niet scherper maken. De inspreker van de NMU heeft aangegeven dat ze dit graag al in de Omgevingsvisie had gezien. De provincie heeft in de omgevingsverordening via het regionaal programmeren het haakje kunnen borgen dat dit jaarlijks terugkomt en dat circulariteit en het minimaliseren van grondstofstromen een opgave wordt die de provincie terug wil zien in de jaarlijkse gesprekken. De gedeputeerde proeft en deelt de ambitie van de Staten maar hij kan het in deze fase nog niet concreter maken. Over twee of drie jaar, bij de actualisatie van de uitvoeringsagenda is de hoop dat dat hier scherper op geformuleerd kan worden.

Er is door veel fracties aandacht gevraagd voor voldoende capaciteit. De gedeputeerde deelt dit en meent dat er misschien uitbreiding van de capaciteit nodig is, en als dat zo is zullen de Staten dit teruglezen bij de Kadernota in opmaat naar de begroting. Het is wel belangrijk om hierbij uit te blijven stralen dat het eigenaarschap bij de programmalijnen moet blijven zitten. De teams moeten de uitdaging oppakken. Als daar extra capaciteit nodig is om het gat te slaan tussen de ambities in de visie en dat wat de uitvoeringsagenda nu laat zien, dan zal er menskracht bijgezet moeten worden. Dit zal dus niet per se leiden tot een budget op de post 9.7.2, de concernbrede opgave, als is het mogelijk dat daar ook een menskracht bij moet. Het gaat er vooral om of het in de domeinen goed zit.

De heer Kocken heeft aangegeven dat het ook leuk is om met deze opgave aan de slag te gaan en dat hij dat miste in de tekst. Hij gaf aan dat het leuk is om te innoveren en dat het een spannende uitdaging is die met elkaar vervuld kan en moet worden. De gedeputeerde pakt dit punt op en zal het voorstel herlezen en kijken waar dit in de tekst aangescherpt kan worden. Het moet, gedwongen door de natuur, maar het is ook leuk om het anders te doen en te gaan innoveren. Geprobeerd zal worden om dit in de tekst meer uit te stralen.

Het college heeft geprobeerd om weg te blijven van het idee dat het een oordeel gaf over het verleden omdat het meent dat dat niet dienstbaar is. De provincie staat nu voor deze opgave en het college wil dit nu oplossen. Met die blik zal de tekst nogmaals gelezen worden maar duidelijk moge zijn dat dat niet de insteek van het college was. Het college wil positieve energie naar de toekomst hebben.

De heer De Droog heeft aangegeven dat hij de doelen leveringszekerheid, milieudruk verminderen en het versterken van de regionale economie herkent. Hij geeft daarbij aan dat het hoofddoel het verminderen van de milieudruk is en dat de andere doelen afgeleid zijn. Dit leidt er misschien toe dat

in de limitatieve opsomming doel twee op nummer één wordt gezet omdat de gedeputeerde het beeld herkent. Echter, het drieluik is voor het college belangrijk, het is ook belangrijk om aan de afgeleide doelen te werken. Voor sommigen zijn dit ook hoofddoelen. Zo zitten er in Europa grote krachten achter het doel van leveringszekerheid. Daarnaast is dat voor sommige politieke partijen wel de hoofdreden om dit te doen. Het college vindt de drie doelen dan ook belangrijk al zal er wel wat geschoven worden.

De heer Van den Dikkenberg vond dat in de teksten de boeren in een verdomhoekje werden gezet en het CDA vroeg of deze nota spanning oplevert met de visie op kringlooplandbouw. De gedeputeerde herkende zich niet direct in het beeld dat de heer Van den Dikkenberg schetste maar zegt toe met deze blik nogmaals naar de tekst te zullen kijken. Er komt uit dit beleid niet iets voor dat conflicteert met het recent vastgestelde beleid met betrekking tot landbouw. De Staten hebben hierover een uitspraak gedaan en dat is leidend geweest bij het vaststellen van deze circulaire visie.

De PvdD sprak over de voedselagenda en de eiwittransitie. Dit zit nu nog niet in het stuk. Vlak voor de kerst stuurde minister Schouten haar visie op de nationale eiwitstrategie en de provincie is bezig met zijn eigen provinciale voedselagenda. Het college zal ervoor zorgen dat in de nieuwe versie van de visie het laatste denken over de voedselagenda wordt meegenomen. De vastgestelde landbouwagenda en de vast te stellen voedselagenda moeten sporen met het stuk dat nu voorligt. Er werd gevraagd of de provincie een lobbyrol wil oppakken. Dit staat in de visie benoemd en die rol ziet het college ook voor zich. Als middenbestuur ligt er een rol om aan te geven welke punten het college als belemmerend ziet. Dit zal vooral in IPO-verband worden gedaan en gevraagd zal worden om de belasting op arbeid te verminderen juist naar primaire grondstoffenstromen toe om de prikkels binnen te brengen hoe je fiscaal ondersteunt aan het beleid. De provincie gaat niet over dit beleid maar kan wel laten zien dat dit helpt in de uitvoering van circulaire transitie. Het college zal deze lobby dus doen, ook over het meer algemene fiscale pakket.

De gedeputeerde licht toe dat gepland was om de nieuwe visie in april voor te leggen. De gedeputeerde zal wellicht nog wat kleuring meekrijgen van de Staten en de 23 inspraakreacties dienen ook verwerkt te worden. De gedeputeerde vindt het erg belangrijk dat dit met alle teams wordt kortgesloten. Zij moeten het stuk opnieuw lezen, omarmen en kunnen instemmen met de maatregelen die genomen worden en er moet weer nieuw eigenaarschap ontstaan. Dit kost meer tijd en de gedeputeerde vraagt of het goed is als hij terugkomt met de visie op de PS van 2 juni en de BEM van 26 mei.

De voorzitter dankt de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Drie fracties hebben aangegeven dat zij het woord willen in de tweede termijn. De voorzitter geeft het woord aan de heer Kocken.

De heer Kocken vindt het prima als de gedeputeerde meer tijd neemt. Liever een goed stuk dan dat het per se op tijd is. De belangrijkste opmerking van spreker is dat focus aangehouden moet worden, er staat heel veel in het stuk, maar het moet ook uitgevoerd worden.

Het is belangrijk dat het stuk bij alle teams leeft en gevraagd wordt wie uiteindelijk coördineert. Het is belangrijk dat iemand de vinger op de zere plek durft te leggen of juist een compliment geeft.

Op pagina 14 van de uitvoeringsagenda is bij het vakje wat er verder nog aan gewenste activiteiten zijn helemaal leeg. Spreker vraagt of de gedeputeerde zelf helemaal geen wensen heeft.

De heer De Droog stelt dat de fractie in de eerste termijn ook nog iets heeft aangegeven met betrekking tot een visie door het te kantelen vanuit grondstoffen. Daar is nu niet meer over gesproken. De fractie herkent het idee om het vanuit alle onderdelen vanuit de provincie te laten landen en het is goed om daar intern de focus op te leggen. Daar waar de gedeputeerde de toezegging doet om het SMART te maken wordt de gedeputeerde gevraagd om ook juist aandacht te

besteden aan de grondstoffen, het hele netwerk hierbij te betrekken en de ketenregie te organiseren die daarvoor nodig is en om hier de ruimtelijke kaders bij te betrekken. De oproep is om niet alleen binnen te blijven maar om vooral ook buiten aan de slag te gaan zodat het parallel samen kan werken en een versnelling gemaakt kan worden in de transitie richting een circulaire samenleving.

De heer Bart merkt op dat hij blij is met de hoeveelheid reacties die op het stuk zijn gekomen. Het laat zien dat het onderwerp leeft en spreker deelt met de heer Kocken dat het leuk is om hiermee bezig te gaan. Tegelijkertijd is het ook een absolute noodzaak.

Met betrekking tot het ruimtelijk instrumentarium wordt gevraagd hoe ervoor gezorgd wordt dat het niet alleen bij het haakje blijft, maar dat het ook echt gaat groeien. Gevraagd wordt hoe dit beter geborgd kan worden. De provincie is nu bezig met de Omgevingsvisie en de verordening en er moet geen gouden kans gemist worden om hier stappen in te zetten.

Er zijn Europees veel maatregelen aangekondigd als het gaat om het verplichten van een aandeel gerecycled materiaal en groene aanbestedingen en het college wordt opgeroepen dit mee te nemen in het laatste voorstel.

Er is eerder gesproken over houtbouw en het vernieuwen van een bosregeling. Dit zou als specifiek lobbypunt kunnen worden meegenomen.

De heer Eggermont geeft aan dat de gedeputeerde heeft beloofd om over twee jaar met een concretere invulling van het ruimtelijk instrumentarium te komen. Gevraagd wordt of de heer Bart van mening is dat de gedeputeerde hier actief mee aan de slag moet.

De heer Bart antwoordt dat de gedeputeerde en de heer Eggermont dit goed gezegd hebben maar meent dat dit gezien moet worden als groeimodel en niet dat er over twee jaar een terugkoppeling komt en dat er dan mee aan de gang gegaan wordt omdat de provincie nu bezig is met de Omgevingsvisie. Er moet dus niet alleen dan mee aan de slag worden gegaan maar vooral nu.

Mevrouw Rikkoert geeft aan dat in het stuk twee punten worden genoemd waar de provincie op inzet. Dit blijft nogal gericht op de eigen omgeving. Gevraagd wordt hoe de provincie dit realiseert in de wetenschap dat er in een mondiaal opererende economie wordt geleefd.

Er staat in het stuk dat alle beleidsvelden zich tot het stuk moeten verhouden. Gevraagd wordt hoe dit intern wordt geregeld en hoe de Staten daar op kunnen controleren.

Gedeputeerde Strijk zal de aanbeveling van de VVD om focus aan te houden meenemen. Het lege vakje bij Economie zal worden hersteld.

De gedeputeerde is de coördinerende portefeuillehouder. Er zijn meer opdrachten die over meerdere programma's lopen en dan is het goed als één persoon aangesproken kan worden. De gedeputeerde, de coördinerend portefeuillehouder, kan echter niets zonder zijn collega's en de ambtelijke staf.

De heer De Droog sprak over de kanteling met betrekking tot grondstoffen. Dat is zijn leidende punt, het gaat over de minimalisering van de grondstoffenstroom. De gedeputeerde heeft dit goed gehoord maar in deze fase is het nodig om het aan te sturen via de domeinen. De gedeputeerde herkent het punt dat er gericht moet worden op de grondstoffenstroom en dat dat goed in beeld gekregen moet worden en dat zal ook gedaan worden.

De gedeputeerde zal kijken hoe het groeimodel meegenomen kan worden. Het zal misschien meer in het Statenvoorstel zitten over hoe het college dit vorm wil geven. Het college is bezig om te kijken of het tot een convenant duurzaam bouwen kan komen en de motie Houtbouw zit tijdens de gesprekken hierover in het achterhoofd van de gedeputeerde. Er zullen de komende 20 jaar veel huizen gebouwd worden en het is dan ook goed om deze kansen te benutten.

Het is de gedeputeerde bekend dat er veel zaken spelen met betrekking tot Europese regelgeving en de gedeputeerde zal onderzoeken of hij dit nog meer plek kan geven in de visie.

De heer Bart geeft aan blij te zijn hoe stevig houtbouw in de gedachten van het college zit, maar daar is ook hout voor nodig. Tijdens het vorige gesprek is gesproken over de bosregeling en of de bosbouw meer gestimuleerd kan worden. Hier zit ook weer een link met de gedeputeerde die zich met dat onderwerp bezig houdt.

Gedeputeerde Strijk verwijst naar de opmerking van mevrouw Rikkoert dat deze ontwikkeling breder speelt. Het is goed om te zien dat dit op het niveau van Europa wordt opgepakt. De provincie haakt hier ook op aan, kijkend naar de mogelijkheden die geboden worden maar ook waar de provincie aan tafel zit om te praten over nieuwe regelgeving die op Europees niveau afgesproken kan worden. Daarnaast kijkt het college waar het zelf op kan sturen en dat ligt bijvoorbeeld bij een convenant duurzaam bouwen en hoe de provincie daar mee om wil gaan. Een ander punt is het pakken van een rol door de provincie en de gemeenten met betrekking tot de inkoopkracht. Dit zijn punten die de gedeputeerde in de hand heeft en waar hij iets mee kan. Daar zit een deel van de provinciale sturing. Richting de heer Eggermont geeft de gedeputeerde aan dat de uitvoeringsagenda eind 2022 geactualiseerd moet worden. De visie gaat over een langere termijn maar de uitvoeringsagenda moet geactualiseerd worden en het college gaat deze commitment aan. De voorzitter deelt mee dat er in de commissie BEM op 26 mei verder wordt gesproken over de circulaire economie.

3 SLUITING

De voorzitter dankt de aanwezigen voor hun aanwezigheid en sluit de vergadering om 17.48 uur.